

Rapport 2006:62

Arkeologisk utredning etapp 1

Berghällar vid Söderleden, Norrköping Hjalmar Brantings gata och Skarphagsleden

Norrköpings stad och kommun
Östergötlands län

Titti Fendin

Berghällar vid Söderleden, Norrköping

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Syfte och metod	4
Områdes- och fornlämningsöversikt.	4
Bedömning	5
Referenser	5
Tekniska uppgifter.	12

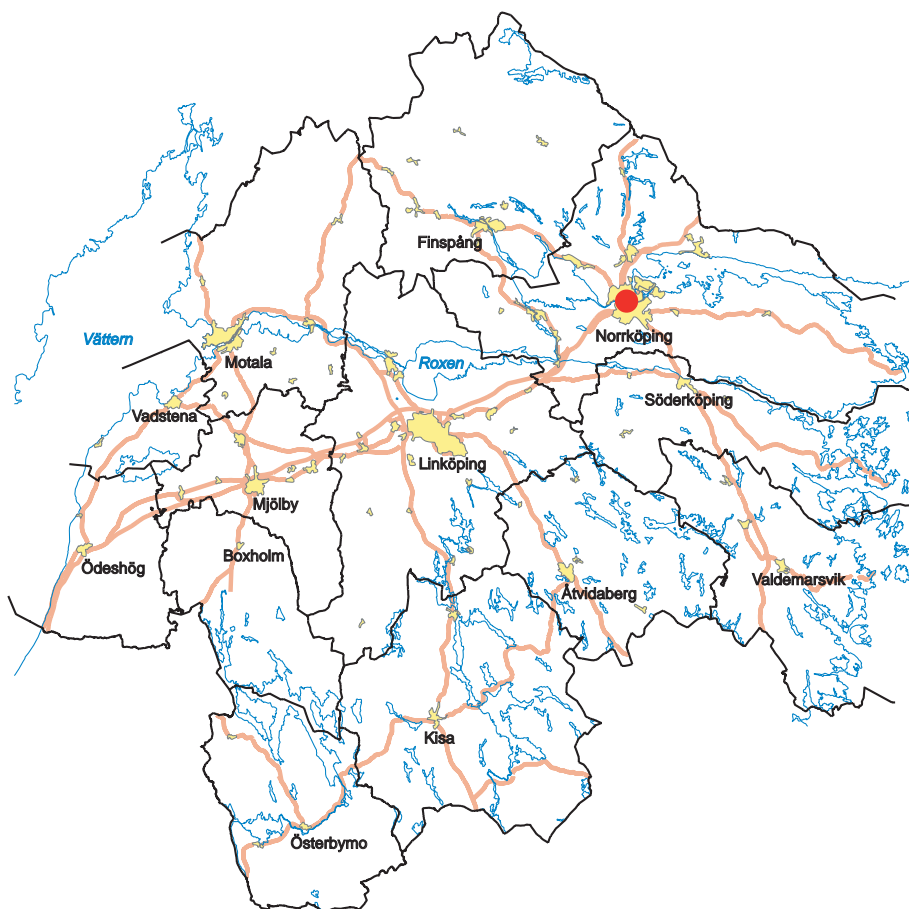
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

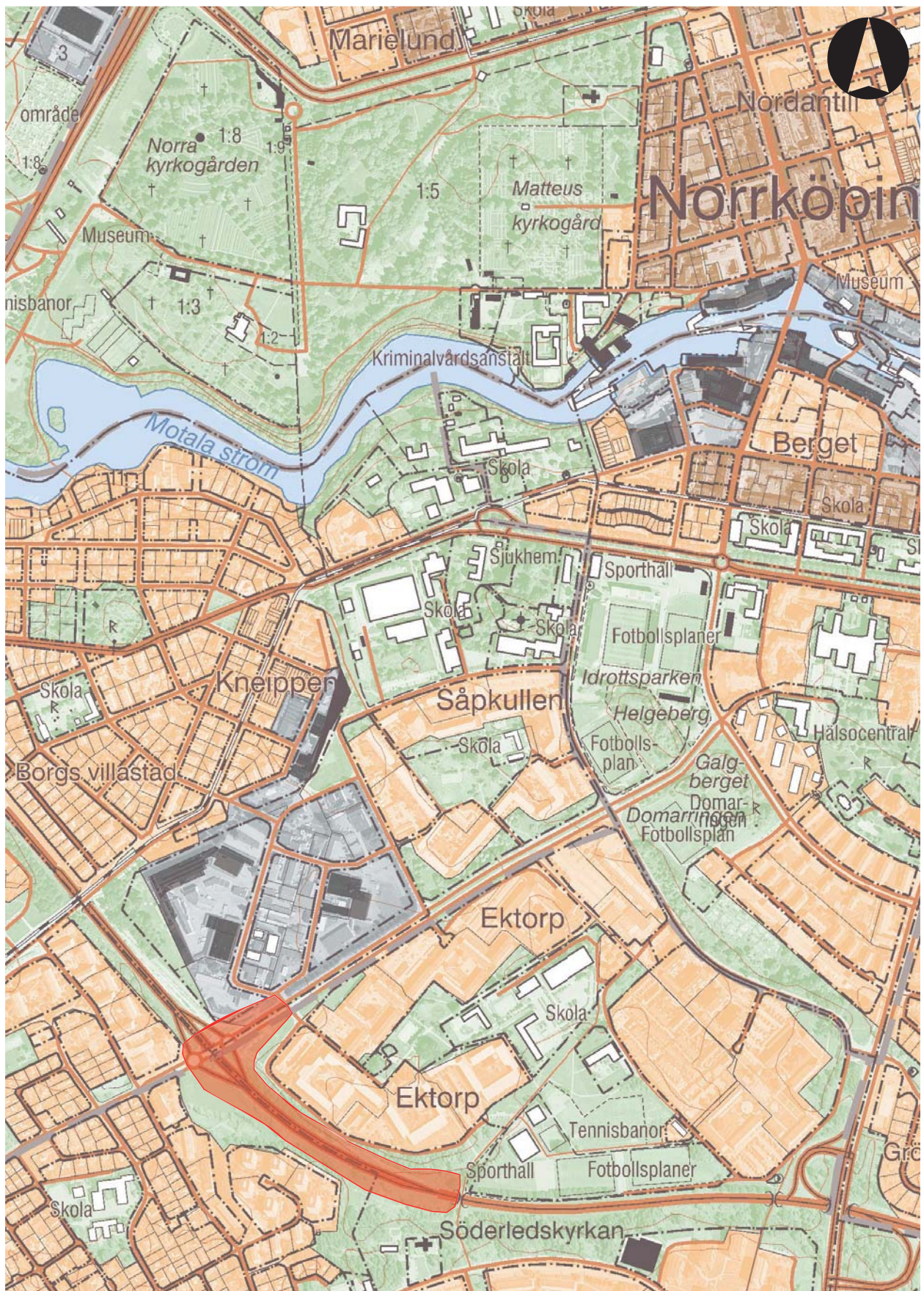
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde 2003-03-20 en arkeologisk utredning etapp 1 vid Söderleden; delen Hjalmar Brantings gata och Skarphagsleden, i Norrköping. Utredningen föranleddes av planerad ombyggnation av Söderleden och motiverades av eventuell förekomst av hällristningar. Ett flertal hållar rensades och borstades, men inga hällristningar påträffades.

Titti Fendin
antikvarie

Figur 2. Utsnitt ur digitala Fastighetskartan med det aktuella undersökningsområdet markerat.
Skala 1:10 000.

Inledning

Med anledning av projekteringen av en planskild korsning mellan Söderleden och Skarphagsleden i riktning mot Dalviksgatan har Länsstyrelsen i Östergötlands län fattat beslut enligt KML om arkeologisk utredning etapp 1, vilken genomförs av Östergötlands länsmuseum. Enligt arbetsplanen, som Vägverket Region Sydöst upprättat i samråd med Norrköpings kommun, ska Söderleden få fyra fält samt mittremsa. Inga fasta fornlämningar är sedan tidigare kända inom området. Det kunde dock inte uteslutas att dolda fornlämningar kan finnas inom planområdet. Ansvarig för utredningsarbetet var Clas Ternström. För rapportarbetet svarar Titti Fendin. För kostnaderna stod Vägverket Region Sydöst.

Syfte och metod

Utredningen syftade till att fastställa om fornlämningar, huvudsakligen hällristningar, kunde komma att beröras av det planerade arbetsföretaget. Aktuellt område ligger i utkanten av det stora hällristningsområdet som finns ut med Motala ström och som ingår i riksintresset för kulturmiljövården. Exploateringsarbetet för Söderledens plankorsning innebär bland annat att bergklackar kommer att sprängas bort. Vid den antikvariska besiktning som länsmuseet tidigare utfört hade det inte varit möjligt att kontrollera om det

på bergklackarna finns hällristningar. Bergklackarna behövde därför undersökas med tanke på eventuella ristningar innan exploatering. Om fast fornlämning framkom skulle utredningen även se på möjligheterna att justera arbetsföretaget så att fornlämningarna inte kom till skada. De fasta fornlämningar som påträffades vid utredningen ska dokumenteras beträffande art och omfattning samt även, om möjligt, dateras. Resultatet från utredningen ligger till grund för Länsstyrelsens fortsatta bedömning i ärendet.

I utredningsarbetet ingick kartering av fornlämningsmiljön i och kring det projekterade arbetsområdet. Som underlag användes kartor, fornminnesregistret samt handlingar från Östergötlands läns-museums topografiska arkiv. Utredningen genomfördes vidare som specialinventering där berghällarna i området avsåktes och om nödvändigt frilades medelst renborstning för att lokalisera eventuella hällristningar. Dokumentation genomfördes på sedvanligt sätt med inmätning, eventuell ritning och fotografering.

Områdes- och fornlämningsöversikt

Den aktuella arbetsytan vid Söderleden utgörs av en omkring 450 m lång sträcka med bergklackar, berg-hällar och gräsbevuxna slänter längs med nordöstra sidan av Söderleden samt en ca 100 m lång sträcka längs dess sydvästra sida. I utredningen ingår också

Figur 3. Berghäll inom undersökningsområdet nordost om Söderleden. Bostadsområdet Ektorp i bakgrunden. Foto Clas Ternström, ÖLM.

två kortare sträckor längs med Skarphagsleden.

Området ligger i utkanten av det stora hållristningsområdet kring Motala ström vilket i kulturmiljö-hänseende ses som riksintressant. Närmast kända fornlämning, fyra ristningshällar med skålgropar (Borg socken RAÄ 143), finns vid närbelägna Kneippen, drygt 600 m norr om den projekterade plankorsningen. Uppgift föreligger också om en hållristning (två fotsulor) omkring 900 m väster om plankorsningen (Borg socken RAÄ 195). Vid Klockartorpet, drygt 800 m nordväst om den aktuella arbetsytan, finns registrerade lämningar efter en stor boplats från tidig stenålder (Borg socken RAÄ 70). Till boplatsen kan knytas ett stort antal yxfynd, bland dem skivyxor av flinta samt trindyxor av bergart.

I och omedelbart kring den projekterade arbetsytan saknas dock uppgift om registrerade fornlämningar.

Bedömning

Utredningsarbetet genomfördes enligt ovan med kart- och arkivstudier. Det kunde fastställas att närområdet kring exploateringsytan saknade registrerade fornlämningar. Närmast kända fornlämning finns drygt en halv km från det aktuella exploateringsområdet. Vidare gjordes en specialinventering av bergklackarna inom arbetsytans begränsning. Berghällarna renborstades och avsöktes utan att några ristningar kunde ses på stenyterna.

Referenser

Arkiv

Fornminnesregistret

Lantmäteriet i Gävle och Linköping

Topografiska arkivet, Östergötlands länsmuseum

Figur 4. Undersökningsområdet vid Söderleden från öster. Bostadsområdet Vilbergen i bakgrunden.
Foto Clas Ternström, ÖLM.

Tekniska uppgifter

Område	Söderleden
Stad	Norrköping
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	-
Ekonomiska kartans blad	08694 8G 9e Norrköping, 08684 8G 8e Vilbergen

Koordinater	X 6494800 Y 1520850
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Höjdsystem	Rikets

Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1
---------------------	-------------------------------

Länsstyrelsens dnr	431-21716-02,
Länsstyrelsens beslut	2003-01-29
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsmuseets dnr	675/02
Länsmuseets projektnr	6176

Uppdragsgivare	Vägverket Region Sydöst
Kostnadsansvarig	Vägverket Region Sydöst

Projektledare	Clas Ternström
Rapportansvarig	Titti Fendin

Fältarbetstid	2003-03-20
Undersökt yta	

Fynd	-
Foto	Ja
Analys	-

Grafik	Johan Levin
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2006:62 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde under mars 2003 en arkeologisk utredning etapp 1 vid Söderleden; delen Hjalmar Brantings gata och Skarphagsleden i Norrköping. Området ligger i utkanten av det stora hällristningsområdet vid Motala ström. Utredningen omfattade därför en specialinventering av berghällarna med tanke på eventuella ristningar. Några sådana eller andra typer fornlämningar inom området kunde emellertid inte urskiljas.